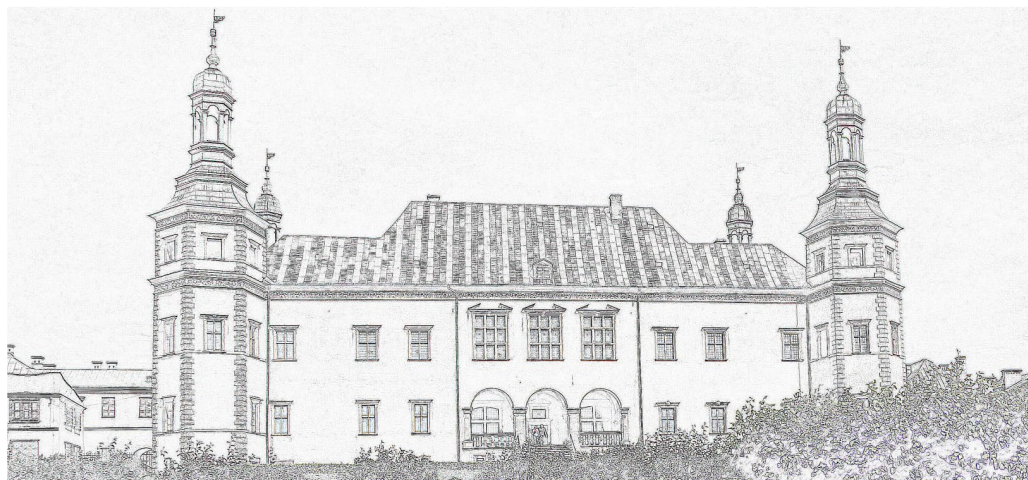

Murawa kserotermiczna, okolice Buska (fot. Marek Kucharczyk)

Muzeum Narodowe w Kielcach, były Pałac Biskupów Krakowskich (fot. Anna Mięka)

10.13. Oddział Kielecki (1974)

Agnieszka SKRZYPCZAK

Ogrody Agnieszka Skrzypczak
Polichno 136 E, 26-060 Chęciny
e-mail: ogrody.sc@gmail.com

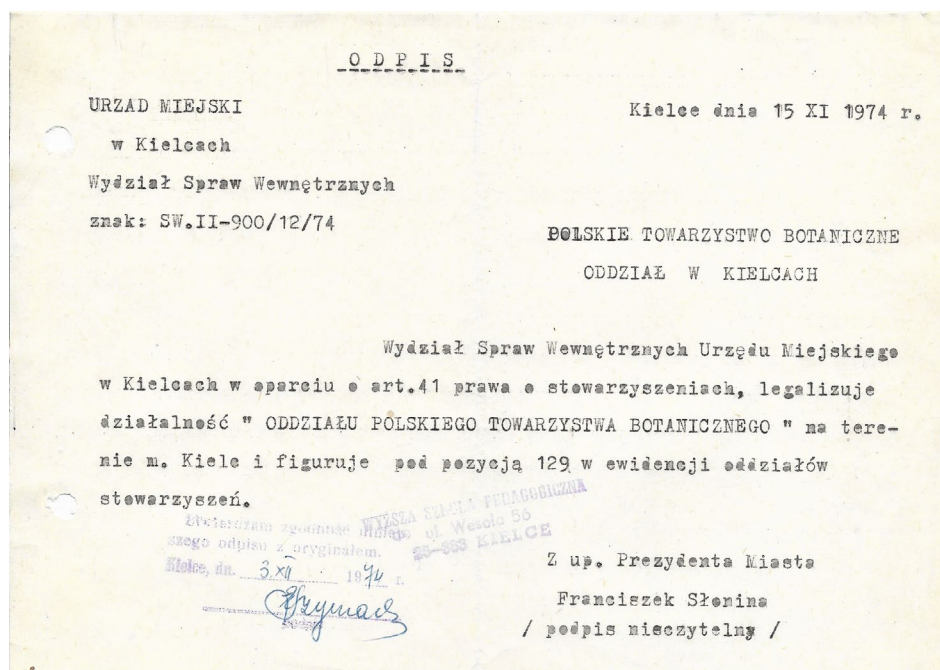
DOI: https://doi.org/10.5586/978-83-963503-1-2_10-13

10.13.1. Słowo wstępne

Utworzenie Oddziału Kieleckiego Polskiego Towarzystwa Botanicznego w Kielcach było ściśle związane z powołaniem w tym mieście Wyższej Szkoły Pedagogicznej – WSP (1973 r.) – uczelni z prawami akademickimi, kształcącej studentów na poziomie studiów magisterskich, powstałej z Wyższej Szkoły Nauczycielskiej. W 1973 roku powstał nowy kierunek – biologia, a jego organizatorem i pierwszym kierownikiem był doc. dr hab. J.J. Stanisławski. W 1974 r. tworzyły się pracownie – zaczątki późniejszych Zakładów: Botaniki, którego kierownictwo objął doc. Stanisław Cieśliński, Fizjologii Roślin z kierownikiem doc. Janem Jerzym Stanisławskim, a także Biologii i Ochrony Przyrody pod kierownictwem doc. Jerzego Čmaka. W celu zapewnienia kadry dla nowo utworzonego kierunku studiów doc. J.J. Stanisławski podjął bardzo intensywne starania o pozyskanie nowych, samodzielnych pracowników naukowych – biologów. W 1974 r. pracę w WSP rozpoczęli doc. dr hab. Danuta Tyrawska-Spychałowa oraz doc. dr hab. Stanisław Szydłowski, a w 1975 r. – prof. Stanisław K. Wiąckowski i doc. dr hab. Tadeusz Głazek. Biolodzy uzyskali w tym czasie dużą samodzielność naukową.

W miarę zwiększania się liczby studentów i pracowników (związanych głównie z botaniką, ekologią roślin oraz ochroną przyrody) rodziła się potrzeba nawiązania ścisłej współpracy z pracownikami innych uczelni. Wówczas powstał pomysł stworzenia w Kielcach jednego z oddziałów PTB. I tak w 1974 r. został powołany Oddział Kielecki, jako 13. Oddział PTB, a jego zasięg terytorialny, określony według ówczesnego podziału administracyjnego, obejmował województwo kieleckie, radomskie i tarnobrzesckie.

Rejestrację Oddziału Kieleckiego PTB w ewidencji oddziałów stowarzyszeń przedstawia zachowany w archiwum Oddziału Kieleckiego Odpis dokumentu z Urzędu Miejskiego w Kielcach, z dn. 15 listopada 1974 r. (Ryc. 10.13.1).

Ryc. 10.13.1. Odpis dokumentu z rejestracji Oddziału Kieleckiego PTB na terenie miasta Kielce z dnia 15 XI 1974 r. (archiwum Oddziału Kieleckiego)

10.13.2. Działalność organizacyjna

Pierwszym Przewodniczącym Oddziału Kieleckiego został doc. dr hab. Jan Jerzy Stanisławski, który pełnił powierzoną mu funkcję do swojej śmierci w 1977 r. (Tab. 10.13.1). Obecnie trudno jest ustalić dokładną liczbę członków nowo utworzonego wówczas Oddziału. W tym czasie wiele nazwisk botaników związanych z ośrodkiem kieleckim figuruje na liście członków przyjętych w poczet Oddziału Warszawskiego PTB, co dokumentuje archiwalny protokół z posiedzenia plenarnego Zarządu Głównego PTB z 21 marca 1974 r.

Wśród pierwszych członków Oddziału Kieleckiego PTB znaleźli się długoletni pracownicy Zakładu Botaniki WSP. Członkami zwyczajnymi PTB zostali wówczas: dr Edward Bróz, mgr inż.

Tabela 10.13.1. Skład Zarządu Oddziału Kieleckiego PTB oraz Komisji Rewizyjnej w latach 1974–2022

Data	Przewodniczący	Członkowie Zarządu	Komisja Rewizyjna
17 IX 1974	Jan J. Stanisławski	ZP. Danuta Tyrawska-Spychałowa; S. Jolanta Basaj-Rysińska; Sk. Anna Niedzielska	b.d.
19 VII 1977	Tadeusz Głazek	Sk. Anna Niedzielska	b.d.
16 IV 1980		S. Anna Treska; Sk. Krzysztof Toborowicz	P. Ryszard Kapuściński; Czł. Wiesław Cyzman, Teodora Król
10 V 1983		S. Roman Gramsz; Sk. Krzysztof Toborowicz	P. Ryszard Kapuściński; Czł. Eugenia Fijałkowska, Tadeusz Winiarski
14 III 1986	Stanisław Cieśliński	S. Elżbieta Stachurska; Sk. Krzysztof Toborowicz; Czł. Alojzy Przemyski	P. Ryszard Kapuściński; Czł. Tadeusz Winiarski, Anna Treska
25 IV 1989		ZP. Alojzy Przemyski; S. Anna Treska; Sk. Krzysztof Toborowicz; Czł. Edward Bróz	P. Barbara Sylwestrzak; Czł. Ryszard Kapuściński, Elżbieta Stachurska
19 XI 1992	Edward Bróz	ZP. Małgorzata Jankowska-Błaszczuk; S. Marek Stachurski; Sk. Krzysztof Toborowicz	P. Barbara Sylwestrzak; Czł. Ryszard Kapuściński, Elżbieta Stachurska
26 V 1995	Małgorzata Jankowska-Błaszczuk	ZP. Joanna Czerwik; S. Maria Skalska; Sk. Krzysztof Toborowicz; Czł. Agnieszka Skrzypczak	P. Elżbieta Stachurska; Czł. Barbara Sylwestrzak, Anna Świercz
05 V 1998	Janusz Łuszczyński	ZP. Anna Świercz; S. Alojzy Przemyski; Sk. Krzysztof Toborowicz; Czł. Małgorzata Jankowska-Błaszczuk	P. Elżbieta Stachurska; ZP. Maria Skalska; S. Bożenna Maciejczak
25 III 2004		ZP. Alojzy Przemyski; S. Joanna Czerwik-Marcinkowska; Sk. Krzysztof Toborowicz; Czł. Małgorzata Jankowska-Błaszczuk, Joanna Ślusarczyk	P. Bożenna Maciejczak; Czł. Andrzej Massalski, Cezary Jastrzębski
31 V 2007	Renata Piwowarczyk	ZP. Janusz Łuszczyński; S. Anna Łubek; Sk. Joanna Ślusarczyk	P. Alojzy Przemyski; Czł. Andrzej Massalski, Anna Świercz
17 VI 2010	Anna Łubek	ZP. Janusz Łuszczyński; S. Renata Piwowarczyk; Sk. Joanna Ślusarczyk; Czł. Małgorzata Jankowska-Błaszczuk, Bartosz Piwowarski	P. Bożenna Maciejczak; Czł. Andrzej Massalski, Alojzy Przemyski
04 IV 2013	Bożenna Maciejczak	ZP. Janusz Łuszczyński; S. Renata Piwowarczyk; Sk. Joanna Ślusarczyk; Czł. Anna Łubek, Bartosz Piwowarski	P. Małgorzata Jankowska-Błaszczuk; Czł. Alojzy Przemyski, Joanna Czerwik-Marcinkowska
02 XII 2015	Monika Podgórska	ZP. Janusz Łuszczyński; S. Małgorzata Jankowska-Błaszczuk; Czł. Joanna Ślusarczyk	P. Alojzy Przemyski; Czł. Joanna Czerwik-Marcinkowska, Renata Piwowarczyk
17 X 2019	Agnieszka Skrzypczak	ZP. Janusz Łuszczyński; S. Karolina Ruraż; Sk. Anna Łubek	P. Renata Piwowarczyk; ZP. Joanna Ślusarczyk; S. Monika Podgórska

P. – Przewodniczący; **ZP.** – Zastępca przewodniczącego; **S.** – Sekretarz, **Sk.** – Skarbnik; **Czł.** – Członek; b.d. – brak danych

148-9-49249

Wyrażam zgodę na otwarcie rachunku

Data i podpis Gł. Księg. Oddziału PKO

14-9-762
numer rachunku

49446
Telefon

Wzory podpisów

Osoby uprawnione do podpisywania	Główny w	S	H	Wzory podpisów	
				własnoręczny podpis	atramentem lub dyspensum
1. Nazwisko i imię Doc. dr hab. Jerzy Stanisławski Przewodniczący PTB	1/4	1/2	1/2	<i>Jerzy Stanisławski</i>	<i>Jerzy Stanisławski</i>
2. Skarbnik mgr Anna Niedziela	2/4	2/4	2/4	<i>Anna Niedziela</i>	<i>Anna Niedziela</i>
3. 2-ca przewodniczący PTB mgr dr hab. Bogdan Gładki	3/4	3/4	3/4	<i>Bogdan Gładki</i>	<i>Bogdan Gładki</i>
4. Sekretarz PTB mgr Jolanta Biały	4/2	4/2	4/2	<i>Jolanta Biały</i>	<i>Jolanta Biały</i>
5.					

1. Wzór pieczęci firmowej koniecznej do dysponowania rachunkiem

2. Miejsce na ewent. naklejenie znaczka opłaty skarbowej od pełnomocnictwa

POLSKIE TOWARZYSTWO BOTANICZNE
Oddział w Kielcach
ul. Rewolucji Październikowej 33

*) S-podpisuje samodzielnie
Współpisze z karzym innym uprawnionym
O-łącznie z wymienionymi pod Nr

UWAGA: Stosować się ściśle do „WSKAZÓWEK prawidłowego wypełniania formularzy kart wzorów podpisów”

PKO - 4000, D.S. Zam. 1030 X.70 100.000

Ryc. 10.13.2. Dokument bankowy przedstawiający skład Zarządu Oddziału Kieleckiego z kwietnia 1975 roku (archiwum Oddziału Kieleckiego)

Ryszard Kapuściński, doc. dr Jerzy Ćmak, doc. dr Stanisław Cieśliński. Wśród kilkunastu przyjętych członków nadzwyczajnych był m.in. mgr Krzysztof Toborowicz, pełniący aż przez 9 kadencji funkcję Skarbnika Oddziału Kieleckiego. W pierwszym roku działalności Oddział liczył ok. 20 członków. W następnych latach dołączały do Oddziału kolejne osoby, w tym pracownicy Zakładu Botaniki WSP, np. mgr Bożenna Maciejczak (1977 r.) oraz nauczyciele i studenci (jako członkowie nadzwyczajni). Warto zaznaczyć, iż pierwsi członkowie przez wiele lat aktywnie działali w Oddziale Kieleckim pełniąc różnorodne funkcje i stanowiąc zarazem jego solidny fundament, który przyciągał kolejne osoby.

Przy Oddziale Kieleckim została powołana i działała w latach 1983–1986 Komisja ds. popularyzacji wiedzy botanicznej w składzie: Maria Skalska i Zofia Majecka.

Liczba członków Oddziału Kieleckiego w latach 1974–2020 wahała się od 19 do 31. Najwyższą potwierdzoną w dostępnych źródłach liczbę członków (31) odnotowano w latach 1995–1998. Obecnie Oddział Kielecki liczy 20 członków, w tym 1 członek honorowy – prof. Stanisław Cieśliński. Jednym z zachowanych dowodów potwierdzających skład osobowy Zarządu z początków istnienia Oddziału Kieleckiego jest dokument bankowy z 1975 r. – upoważnienie z kartą wzorów podpisów (Ryc. 10.13.2).

Po śmierci doc. J.J. Stanisławskiego przewodniczącym Oddziału Kieleckiego został prof. Tadeusz Gładek, który pełnił tę funkcję przez 3 kolejne kadencje tj. do roku 1986, kiedy to przeniósł się do ośrodka szczecińskiego. W czasie trwania kadencji profesor był jednocześnie kierownikiem Zakładu Geobotaniki. Po jego odejściu i likwidacji zakładu, pracownicy byłego zakładu zasilili kadrowo nowo powstały Zakład Botaniki WSP.

W roku 1986 funkcję przewodniczącego objął prof. dr hab. Stanisław Cieśliński i pełnił ją przez 2 kadencje. Będąc jednocześnie kierownikiem Zakładu Botaniki WSP (obecny Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach – UJK), profesor był moderatorem naukowego życia społeczności botaników kieleckich. Za kadencji prof. S. Cieślińskiego miało miejsce jedno z najpoważniejszych przedsięwzięć Oddziału Kieleckiego – organizacja 49. Zjazdu PTB w 1992 r. Profesor prowadził też nieustająco intensywne starania mające na celu doprowadzenie do powstania w Kielcach Ogrodu Botanicznego, co uważał za jedną z ważniejszych misji.

Na uwagę zasługuje również praca prof. S. Cieślińskiego na rzecz rozwoju badań lichenologicznych w Polsce oraz współpracy i konsolidacji środowiska lichenologów w ramach Sekcji Lichenologicznej PTB, w której w latach 1983–1985 pełnił funkcję sekretarza. W latach 1987–1989 profesor był członkiem Zarządu Sekcji Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej (wybory z 6 grudnia 1986 r.). W 1992 r. prof. S. Cieśliński wszedł w skład Prezydium Zarządu Głównego PTB i pełnił w nim funkcję wiceprezesa. Jego osiągnięcia naukowe i działalność społeczna inspirowały do dzisiaj kolejne pokolenia naukowców. W uznaniu zasług na rzecz Towarzystwa, władze PTB wyróżniły prof. Cieślińskiego w 2010 r. godnością członka honorowego. Profesor, będąc obecnie na emeryturze, wciąż wspiera Oddział Kielecki swoim autorytetem, wiedzą i doświadczeniem.

Funkcję przewodniczącego Oddziału Kieleckiego PTB sprawował też przez 3 kolejne kadencje (od 1998 do 2007 r.) dr hab. Janusz Łuszczynski, który aktywnie działał w Sekcji Mykologicznej PTB.

10.13.3. Działalność naukowa

Najważniejszym i największym wydarzeniem w 45-letniej działalności naukowej i organizacyjnej członków Oddziału Kieleckiego było zorganizowanie **49. Zjazdu PTB** (Tab. 10.13.2).

Wagę tego wydarzenia w swoim przemówieniu inauguracyjnym podkreślił prof. Stanisław Cieśliński:

Jako przewodniczący Kieleckiego Oddziału PTB z ogromnym wzruszeniem, ale również z nieukrywaną satysfakcją, mam zaszczyt i wielką przyjemność przywitać w Kielcach całą społeczność polskich botaników, a także wielu przedstawicieli z krajów europejskich. Po raz pierwszy w 70-letniej historii naszego Towarzystwa polscy botanicy wyznaczyli sobie swoje statutowe spotkanie w Kielcach, w mieście o najmłodszych tradycjach akademickich w Polsce. Sądzę, że gest ten rozumiemy właściwie, traktujemy go jako oficjalne potwierdzenie istnienia i funkcjonowania skromnego kieleckiego ośrodka botanicznego. (Cieśliński 1993)

W Prezydium Zjazdu zasiedli profesorowie: Stanisław Cieśliński, Jerzy Fabiszewski i Stefan Zajączkowski, widoczni za prezydialnym stołem na Ryc. 10.13.3.

Motto 49. Zjazdu PTB *Roślina a Człowiek* prof. Stanisław Cieśliński uzasadnił w przemówieniu inauguracyjnym w następujący sposób:

Na podkreślenie zasługuje (jednak) fakt, że w regionie tym, chyba jak rzadko gdzie indziej, kultura i przyroda tworzą jedną całość, wzajemnie przenikają się i nie dają się rozdzielić. (...) Stąd motto 49 Zjazdu naszego Towarzystwa brzmi *Roślina a Człowiek*. Poznając przyrodę i kulturę Ziemi Świętokrzyskiej, hasło to znajduje tu swoją głęboką egzemplifikację i zmusza do refleksji. Dobrze się więc stało, że koncepcja podsumowania badań polskich nad synantropizacją szaty roślinnej krystalizuje się w tym regionie i na tym Zjeździe. (Cieśliński 1993)

W Zjeździe wzięło udział 361 botaników z Polski oraz z krajów europejskich (Czech, Słowacji, Niemiec, Węgier i Włoch). Z ośrodka kieleckiego w Zjeździe uczestniczyło łącznie 28 osób (zarówno członków PTB, jak i przedstawicieli innych instytucji i społeczności naukowych). W czasie Zjazdu przedstawiono 98 referatów, 119 plakatów i zaprezentowano 2 filmy przyrodnicze *Świętokrzyski Park Narodowy* i *Parki Krajobrazowe Gór Świętokrzyskich*. Wydane materiały konferencyjne obejmowały *Streszczenia referatów i plakatów* oraz *Przewodnik Sesji Terenowych 49. Zjazdu*

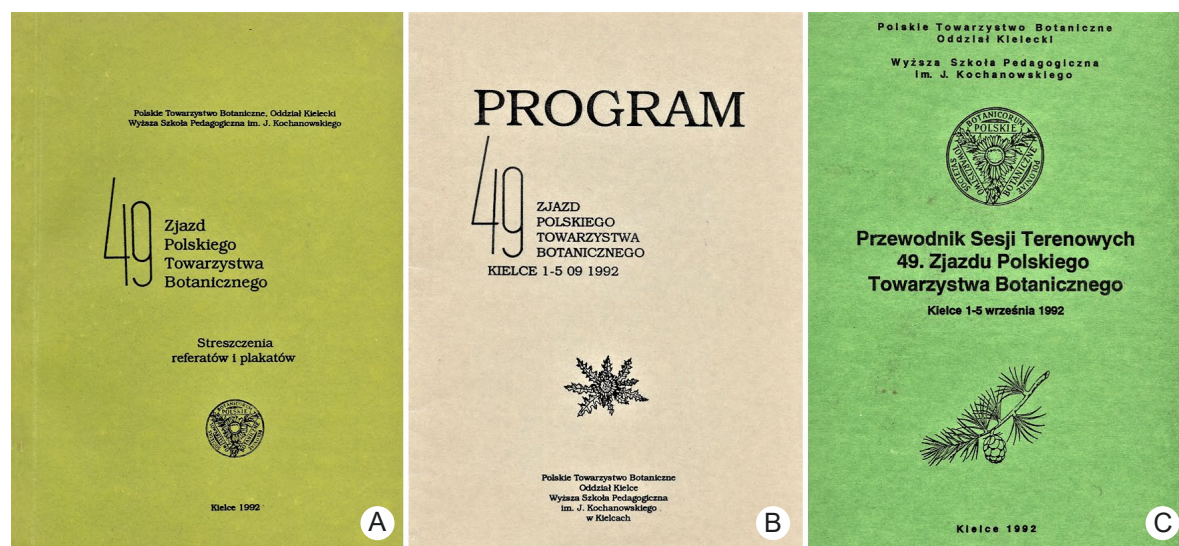
Tabela 10.13.2. Zjazdy PTB zorganizowane przez Oddział Kielecki

Nr Zjazdu	Data i tytuł Zjazdu	Współorganizatorzy	Liczba			
			u.	ref.	post.	sesji terenowych
49	1 IX–5 IX 1992 <i>Roślina a Człowiek</i>	Oddział Kielecki PTB, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. J. Kochanowskiego w Kielcach (obecnie UJK w Kielcach)	361	98	119	9

u. – uczestnicy; ref. – referaty; post. – postery

Ryc. 10.13.3. Prezydium 49. Zjazdu PTB oraz przemawiający J. Piśut (Słowacja). Od lewej: Stanisław Cieśliński, Jerzy Fabiszewski i Stefan Zajączkowski (archiwum S. Cieślińskiego)

Ryc. 10.13.4. Wydane drukiem materiały konferencyjne 49. Zjazdu PTB w Kielcach: Streszczenia referatów i plakatów (A); Program (B) i Przewodnik sesji terenowych (C)

Polskiego Towarzystwa Botanicznego (Ryc. 10.13.4) opracowane pod redakcją prof. S. Cieślińskiego (Cieśliński 1992).

Podczas sesji plenarnej (Ryc. 10.13.5) referaty wygłosili: prof. Janusz Faliński *Roślina – Człowiek (przez kontynenty, wieki, kultury)*, prof. Kazimierz Zarzycki *Zagrożenie i ochrona rodzimej flory polskiej* oraz dr Stanisław Barański *Przyroda w twórczości literackiej Stefana Żeromskiego i niektórych pisarzy Kielecczyzny*.

Bardzo interesującym elementem 49. Zjazdu były sesje terenowe zorganizowane do najcenniejszych i najbardziej charakterystycznych – zarówno pod względem przyrodniczym, jak i kulturowym – miejsc Okręgu Łysogórskiego (Świętokrzyski Park Narodowy), Okręgu Chęcińskiego, Okręgu Koneckiego oraz Przedgórze Iłżeckiego. W tym ostatnim odwiedzono unikalny na skalę światową

Ryc. 10.13.5. Uczestnicy obrad plenarnych podczas 49. Zjazdu PTB w Kielcach, 1992 r. (archiwum S. Cieślińskiego)

Rezerwat „Krzemionki Opatowskie”. Warto podkreślić, że Krzemionkowski Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Piasistego figuruje od 2019 r. na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Program sesji terenowej na Poniedziału obejmował m.in. rezerwat roślinności stepowej „Skowronno”. Pani prof. Anna Medwecka-Kornaś omówiła florę i zbiorowiska roślinne rezerwatu, który, niestety, na tydzień przed zaplanowaną wycieczką uległ w większej części spaleni. Wywiązała się wówczas interesująca dyskusja na temat ochrony muraw kserotermicznych.

Bogaty był również program wydarzeń towarzyszących Zjazdowi, który obejmował m.in. wystawę fotografii prof. R. Kobendzy i prof. E. Massalskiego *Obrazy roślinności Gór Świętokrzyskich* w Muzeum Narodowym w Kielcach oraz uroczyste złożenie kwiatów od uczestników 49. Zjazdu pod tablicą upamiętniającą prof. Z. Czubińskiego – wybitnego botanika, z pochodzenia kielczanina.

W trakcie Zjazdu odbyło się Walne Zgromadzenie Delegatów PTB (1 IX 1992), na którym wybrano nowy 32-osobowy Zarząd oraz 6-osobową Komisję Rewizyjną. I tak w kolejnej kadencji, podczas której Prezesem był prof. Stefan Zajączkowski, funkcję wiceprezesa w Zarządzie Głównym PTB pełnił prof. Stanisław Cieśliński – członek Oddziału Kieleckiego. Podczas Walnego Zgromadzenia Delegatów w Kielcach uchwalono ważne zmiany w Statucie Towarzystwa, przedstawiono stanowisko środowiska botaników pt. *Opinia Polskiego Towarzystwa Botanicznego w sprawach ochrony przyrody* (opinia została następnie przesłana do najwyższych władz państwowych). Podjęto również uchwałę o ustanowieniu Medalu im. Prof. B. Hryniewieckiego, który do dziś jest przyznawany za wybitne osiągnięcia na polu popularyzacji botaniki (Loster i in. 1993).

Na 49. Zjeździe PTB w Kielcach nadano również tytuły członków honorowych PTB pięciu wybitnym botanikom: F. Pedrottiemu (Włochy), W. Matuszkiewiczowi, S. Tołpie, W. Truszkowskiej i T. Wodzickiemu.

Oprócz Zjazdu niewielka społeczność botaników kieleckich współorganizowała 4 ogólnokrajowej rangi spotkania naukowe (Tab. 10.13.3).

I OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIE LICHENOLOGÓW POLSKI (1983)

Na sympozjum mykologicznym w Smardzewicach, którego organizatorem był Oddział Łódzki PTB, z udziałem kilku lichenologów, odrodziła się myśl powołania odrębnej sekcji tj. Sekcji Lichenologicznej w ramach PTB, a nie (w miejsce) podsekcji w ramach Sekcji Mykologicznej.

Tabela 10.13.3. Zorganizowane lub współorganizowane przez Oddział Kielecki PTB konferencje, sympozja i warsztaty naukowe

Data	Tytuł	Miejsce	Współorganizatorzy	Liczba uczestników
7–9 VI 1983	I Ogólnopolskie Spotkanie Lichenologów Polski	Smardzewice	Oddział Łódzki PTB	18
10 X 1987	Sympozjum poświęcone prof. dr hab. Zygmuntowi Czubińskiemu w związku z 20. rocznicą Jego śmierci	Kielce	Oddział Poznański PTB	b.d.
23–27 VII 1989	19 th International Phytogeographic Excursion. <i>Flora and vegetation of Poland. Changes, management and conservation 1928–1988</i> Etap V – Góry Świętokrzyskie	Góry Świętokrzyskie	Organizator: Instytut Botaniki PAN. Współorganizator etapu V: Oddział Kielecki PTB	b.d.
6–9 V 1999	XVIII Sympozjum Sekcji Fykologicznej PTB pt. <i>Różnorodność flory glonów i sinic jako metoda oceny środowiska wodnego</i>	Wólka Milanowska	Sekcja Fykologiczna PTB	b.d.

b.d. – brak dostępnych danych

Zwrócono się z sugestią, aby doc. dr Stanisław Cieśliński przejął inicjatywę w tej sprawie. Uchwałę o powołaniu Sekcji Lichenologicznej podjęto na I Ogólnopolskim Spotkaniu Lichenologów. Miało to miejsce w dniach 7–9 czerwca 1983 roku w Kielcach. W spotkaniu uczestniczyło 18 osób z 11 uczelni i instytutów naukowo-badawczych. Z ramienia Zarządu Głównego PTB, a zarazem Sekcji Mykologicznej, uczestniczył prof. B. Sałata z UMCS, a Oddział Kielecki reprezentował prof. T. Głazek. Wybrano nowy Zarząd Sekcji, w którego skład weszli: przewodniczący – doc. dr hab. Janusz Nowak (Instytut Botaniki PAN), zastępca przewodniczącego – prof. Zygmunt Tobolewski (UAM) oraz sekretarz – doc. dr S. Cieśliński (WSP Kielce).

Na spotkaniu opracowano program pracy Sekcji na najbliższe lata. Główny nacisk położono w nim na integrację i intensyfikację badań lichenologicznych. W Polsce znajdowały się bowiem obszary, na których w ogóle nie były prowadzone badania porostów. W tym celu ustalono, że każdego roku organizowane będzie ogólnopolskie spotkanie lichenologów połączone z prezentowaniem wyników badań, wymianą doświadczeń oraz wspólnych publikacji w regionach najcenniejszych pod względem lichenologicznym. Koncepcja powołania odrębnej sekcji lichenologicznej okazała się w pełni uzasadniona i celowa. Do końca 2020 r. odbyło się ok. 30 takich spotkań w różnych regionach kraju, opublikowano wiele prac indywidualnych i zespołowych (szczegóły dostępne w Rozdziale 11.11).

SYMPOZJUM POŚWIĘCONE PROF. ZYGMUNTOWI CZUBIŃSKIEMU W ZWIĄZKU Z 20. ROCZNICĄ JEGO ŚMIERCI (1987)

W roku 1987 Oddział Kielecki wspólnie z Oddziałem Poznańskim PTB, Komitetem Ochrony Przyrody PAN i Kieleckim Towarzystwem Naukowym zorganizował Sympozjum poświęcone prof. Zygmuntowi Czubińskiemu w związku z upamiętnieniem 20. rocznicy Jego śmierci. Ważną częścią tej uroczystości było odsłonięcie tablicy pamiątkowej w Kielcach na domu przy ulicy Sienkiewicza 42 w którym mieszkał prof. Z. Czubiński (Ryc. 10.13.6)

Zygmunt Czubiński, profesor Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu, urodził się w Kielcach w 1912 r. i przez długi okres był związany z tym miastem i regionem. Na Sympozjum wygłoszono kilka referatów dokumentujących działalność naukową Profesora. Uczestnikami spotkania było wielu współpracowników głównie z Poznania, ale również z Gdańska, Wrocławia i Kielc. W uroczystościach brali udział harcerze z Hufca Kieleckiego, gdyż Profesor aktywnie uczestniczył w działalności organizacji harcerskiej w Kielcach.

Ryc. 10.13.6. Zaproszenie na Sympozjum (archiwum Oddziału Kieleckiego) i tablica poświęcona pamięci Profesora Zygmunta Czubińskiego na frontowej ścianie budynku przy ul. Sienkiewicza 42 (źródło: oficjalna strona Urzędu Miasta Kielce)

19TH INTERNATIONAL PHYTOGEOGRAPHIC EXCURSION.

“FLORA AND VEGETATION OF POLAND. CHANGES, MANAGEMENT AND CONSERVATION 1928–1988”
ETAP V – GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE (1989)

W 1989 roku w Polsce zorganizowano 19th International Phytogeographic Excursion. *Flora and Vegetation of Poland. Changes, Management and Conservation 1928–1988*. Było to nawiązanie do spotkania o podobnym charakterze, jakie miało miejsce w Polsce w 1928 r. w czasie odrażdżania się nauki polskiej w niepodległej Ojczyźnie. Imprezę organizował Instytut Botaniki PAN im. W. Szafera PAN w Krakowie przy udziale prof. dr Eliasa Landolta (Zurich, Szwajcaria). Doc. dr hab. Stanisław Cieśliński uczestniczył w zorganizowaniu wycieczki w Góry Świętokrzyskie w dniach 23–27 lipca 1989 r. Była to piąty z kolei etap całego międzynarodowego wydarzenia. W programie uwzględniono wyniki badań flory i roślinności Gór Świętokrzyskich i jej antropogeniczne przemiany. W trakcie tego etapu uczestników zapoznano ze Świętokrzyskim Parkiem Narodowym, dębem „Bartek”, zabytkami archeologicznymi, rezerwatem Świnia Góra, regionem świętokrzyskim z okresu holocenu (na przykładzie rezerwatu „Słopiec”). W przygotowaniu programu brali udział członkowie Oddziału Kieleckiego PTB: S. Cieśliński, E. Bróź, R. Kapuściński, S. Orzechowski oraz J.J. Wójcicki z Oddziału Krakowskiego PTB.

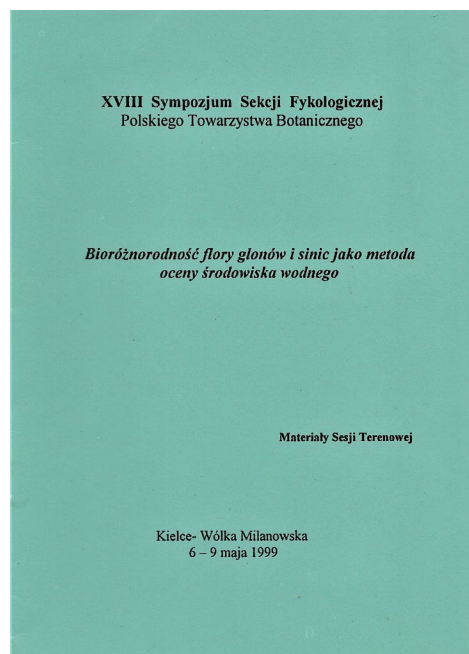
Opracowania naukowe dotyczące tego wydarzenia zostały zawarte w dwóch tomach opublikowanych w Szwajcarii. W wydawnictwie tym znajduje się 8 artykułów autorstwa pracowników Zakładu Botaniki WSP w Kielcach – członków Oddziału Kieleckiego PTB (Stanisława Cieślińskiego, Teresy Mrozińskiej, Edwarda Bróźa, Krzysztofa Toborowicza, Bożenny Maciejczak).

Końcowy, uroczysty obiad dla uczestników wycieczki – botaników z 12 krajów, m.in. z Brazylii, Norwegii, Kanady, Francji, Rosji, Ukrainy (ówczesnego Związku Radzieckiego) – na zaproszenie Ojca Przeora, odbył się w Klasztorze Cystersów w Wąchocku.

XVIII SYMPOZJUM SEKCJI FYKOLOGICZNEJ PTB PT. *RÓŻNORODNOŚĆ FLORY GLONÓW I SINIC JAKO METODA OCENY ŚRODOWISKA WODNEGO* (1999)

Sekcja Fykologiczna PTB zorganizowała w Kielcach XVIII Sympozjum w dniach 6–9 maja 1999 r., którego problematyka dotyczyła bioróżnorodności flory glonów i sinic oraz ich roli w ocenie środowiska wodnego (Tab. 10.13.3).

Wygłoszono referaty i opracowano specjalnie na Sympozjum *Materiały Sesji Terenowej* (Ryc. 10.13.7). Osobami zaangażowanymi w organizację sympozjum była prof. dr hab. Teresa Mrozińska, dr hab. Joanna Czerwik-Marcinkowska, dr hab. Andrzej Massalski.

Ryc. 10.13.7. Materiały sesji terenowej XVIII Sympozjum Sekcji Fykologicznej PTB

10.13.4. Szczególne osiągnięcia Oddziału na przestrzeni ostatnich 35 lat

BUDOWA OGRODU BOTANICZNEGO W KIELCACH

Zaszczepienie idei i stworzenie podwalin pod budowę Ogrodu Botanicznego w Kielcach to najpoważniejsze osiągnięcie związane z wieloletnią działalnością zasłużonych botaników Oddziału Kieleckiego PTB. Ich zabiegi i badania rozpoczęły się w latach 80. XX wieku. W porozumieniu z władzami miasta i przy znacznej pomocy prof. A. Łukasiewicza – dyrektora Ogrodu Botanicznego UAM w Poznaniu, wybrano teren pod ogród i wykonano pierwsze prace planistyczne i organizacyjne. W związku z dokonującymi się w tym czasie przemianami w kraju, prace te przerwano. Jedną z przyczyn przerwania prac były nieustalone i bardzo skomplikowane stosunki własnościowe terenu przewidywanego pod przyszły ogród.

W późniejszym czasie Prezydent Miasta Kielce zaproponował inne tereny, tym razem będące w całości własnością miasta w rejonie wzgórza Karczówki (Ryc. 10.13.8). Opinię o przydatności tego terenu na potrzeby ogrodu przygotował prof. Jerzy Puchalski, dyrektor Ogrodu Botanicznego – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej PAN w Warszawie. Od strony organizacyjnej, administracyjnej i planistycznej prace powierzono jednostce organizacyjnej Miasta Kielce – Geoparkowi. Naukowy nadzór nad powstającym ogrodem objął Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach – zadanie to pełnił z ramienia UJK głównie prof. Stanisław Cieśliński, inicjator i botanik, który przez lata był najbardziej zaangażowany w realizację tego przedsięwzięcia (Cieśliński i Czajkowska 2011).

Prace budowlane rozpoczęto w 2007 r. Pierwsze nasadzenia drzew do tworzonej kolekcji miały miejsce w 2010 r. Oficjalne otwarcie ogrodu nastąpiło w lipcu 2018 r. i od tej pory Ogród Botaniczny w Kielcach jest częściowo udostępniony dla zwiedzających.

W 2007 roku w Kielcach odbyła się 36 Ogólnopolska Konferencja Ogródów Botanicznych (Kielce, 15–16 X 2007 r.) pt. *Znaczenie nowych ogrodów botanicznych dla lokalnych społeczności i rozwoju lokalnego*, a w dniach 18–21 września 2017 r. miał miejsce XLVII Zjazd Ogródów Botanicznych i Arboretów w Polsce pt. *Społeczna rola ogrodów botanicznych w rozwoju miast*. W konferencjach tych wzięli również udział członkowie Oddziału Kieleckiego PTB, prezentując liczne referaty i plakaty.

Ponad 30 lat zabiegów prof. Stanisława Cieślińskiego przy wsparciu PTB oraz całego środowiska botaników kieleckich i innych ośrodków uwieńczone zostało sukcesem.

Od rozpoczęcia prac budowlanych koordynatorem ds. ogrodu botanicznego był dr hab. prof. UJK Janusz Łuszczynski. Obecnie funkcję koordynatora pełni prof. Renata Piwowarczyk, a zastępcą kierownika Ogródu Botanicznego jako jednostki organizacyjnej GEOPARKU (obecnie

Ryc. 10.13.8. Ogólny widok południowo-wschodniego zbocza Karczówki przed rozpoczęciem budowy ogrodu botanicznego (archiwum Geopark Kielce)

Ryc. 10.13.9. Panorama Ogródu Botanicznego (archiwum Geopark Kielce)

Geonatura Kielce) w strukturze miasta Kielce, jest dr Bartosz Piwowarski – wszystkie wymienione osoby to botanicy, członkowie Oddziału Kieleckiego PTB. Panoramę Ogrodu Botanicznego przedstawia Ryc. 10.13.9.

10.13.5. Podsumowanie

Oddział Kielecki PTB powstał w ważnym miejscu na botanicznej mapie Polski – w centrum Regionu Świętokrzyskiego, który od ponad 100 lat był miejscem zainteresowania i prowadzenia badań przez wybitnych botaników polskich. Korzenie tradycji botanicznych w regionie, na długo przed formalnym utworzeniem wyższej uczelni i powstaniem Oddziału PTB, obrazuje „drzewo genealogiczne” (Ryc. 10.13.10), zamieszczone na okładce opracowania „30 lat Zakładu Botaniki” wydanego w 2005 r. z okazji jubileuszu Zakładu (Akademia Świętokrzyska w Kielcach, 2005 r.).

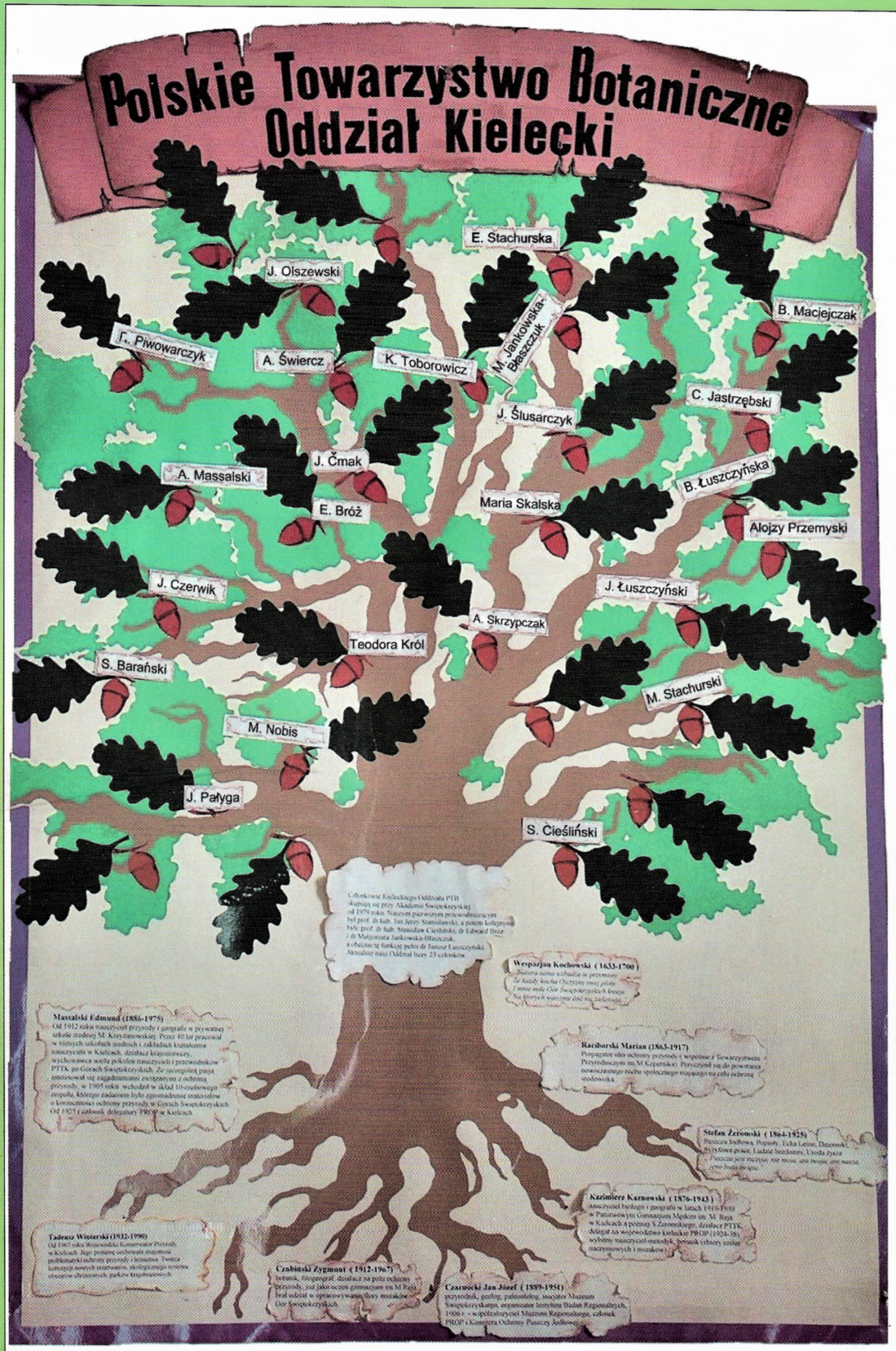
W 45-letniej historii Oddziału miało miejsce wiele wydarzeń naukowych – posiedzeń, wycieczek, konferencji, sympozjów, które można przedstawić jako tytuły, liczby, dane statystyczne, ale najważniejsi byli i są tworzący tę historię ludzie – botanicy Oddziału Kieleckiego. Jedną z takich osób jest prof. Stanisław Cieśliński, członek PTB od 1974 r., za wybitną aktywność uhonorowany w 2010 r. godnością członka honorowego PTB. Jego osiągnięcia naukowe weszły na stałe do kanonu literatury lichenologicznej, a owocami talentu naukowo-organizacyjnego są liczne konferencje i sympozja oraz Kielecki Ogród Botaniczny. Wspomnienia i archiwum Pana Profesora znacząco przysłużyły się powstaniu niniejszego opracowania. W naszej pamięci mamy również nieżyjących już dr Edwarda Bróza, dr Bożennę Maciejczak, dr Krzysztofa Toborowicza – nie tyle przez pryzmat pełnionych przez nich funkcji, ile ze względu na ich naukową pasję, koleżeństwo i wszystkie te cechy, których nie da się ująć w żadnych statystykach. We wspomnieniu o dr Edwardzie Brózu w 2009 r. prof. Stanisław Cieśliński napisał, że „Jego wiedza merytoryczna zdecydowanie przewyższała formalne kwalifikacje” (Cieśliński i in. 2009), a we wspomnieniu w 10 rocznicę śmierci dr Edwarda Bróza jego była studentka, dr hab. Monika Podgórska opisuje podejście doktora Bróza do pracy:

Ale to nie była zwykła praca, to była pasja, to było Jego życie. Często nawet w wolne, świąteczne dni zaglądał do Zakładu Botaniki, a to niby po jakąś książkę, a to zostawić materiał na ćwiczenia, albo tak po prostu – zobaczyć czy wszystko jest na swoim miejscu. Myślę, że wciąż tam zagląda. (Podgórska 2018)

To, między innymi, dzięki takim osobowościom, w niewielkim ośrodku akademickim położonym w starych Górach Świętokrzyskich, zaistniała kolejna generacja – botaników – pasjonatów, odnoszących sukcesy w badaniach naukowych z różnych dyscyplin botaniki w kraju i na świecie.

Podziękowanie. Serdecznie dziękuję Panu Profesorowi Stanisławowi Cieślińskiemu za udostępnienie wspomnień, notatek oraz zdjęć dotyczących historii Oddziału Kieleckiego, dzięki którym powstało niniejsze opracowanie.

Agnieszka Skrzypczak

Ryc. 10.13.10. „Drzewo genealogiczne” Oddziału Kieleckiego PTB (źródło: 30 lat Zakładu Botaniki. AŚ. Kielce, 2005 r.)